

รู้ทันไม่อัมพาต 3 ชั่วโมงตัดสินชะตา

นำเสนอเมื่อ : 17 พ.ค. 2552

แขนขา มองเห็นภาพซ้อน เดินเซ พูดไม่ชัด อาการที่อาจเกิดขึ้นอย่างเฉียบพลันภายในเวลาไม่กี่นาทีเหล่านี้ อาจทำให้หลายคนต้องเป็นโรคอัมพาต แต่หากมาพบแพทย์เพื่อรักษาภายใน 3 ชั่วโมง ก็จะรอดพ้นได้

น.พ.จิระพัฒน์ อุกะโชค หัวหน้าศูนย์สมองและระบบประสาท โรงพยาบาลพญาไท 3 กล่าวว่า โรคหลอดเลือดสมองตีบตันหรืออุดตัน หรือที่คนทั่วไปเรียกว่า โรคอัมพาตอัมพฤกษ์ เป็นอาการที่เกิดจากการไหลเวียนของเลือดไปเลี้ยงสมองได้น้อยลง จนทำให้สมองส่วนนั้นขาดเลือด ขาดออกซิเจน และสารอาหารต่างๆ ไปเลี้ยง ทำให้เนื้อสมองส่วนนั้นทำงานไม่ได้ และถ้าเป็นมาก หรือนาน เนื้อสมองส่วนนั้นก็จะตายในที่สุด ทำให้เกิดอาการต่างๆ ที่พบบ่อยคือ แขนขาอ่อนแรง ที่เรียกว่า เป็นอัมพาตอัมพฤกษ์

หากพบอาการที่เป็นสัญญาณเตือนและรีบมาพบแพทย์เพื่อตรวจวินิจฉัยโรคและรักษาได้ถูกต้อง จะทำให้มีโอกาสหายเป็นปกติได้ ทั้งนี้ เนื้อสมองแต่ละส่วนทำหน้าที่ต่างๆ กันไป อาการของโรคนี้จึงเป็นไปได้อย่าง

น.พ.จิระพัฒน์ กล่าวต่อไปว่า **อาการที่เป็นสัญญาณเตือนของโรค ได้แก่ แขนขาขยับ อ่อนแรงหรือขยับไม่ได้ มือเท้าปากเบี้ยว เดินเซ เห็นภาพซ้อน หรือปวดศีรษะอย่างรุนแรง** หากพบอาการเหล่านี้ ผู้ป่วยต้องรีบมาพบแพทย์ทันที เพราะถ้าไม่มีเลือดและออกซิเจนไปเลี้ยงเซลล์สมองจะทนได้ประมาณ 5 นาทีเท่านั้นก็จะตาย ถ้ามีเลือดและออกซิเจนไปเลี้ยงสมองบางแต่ไม่เพียงพอเซลล์สมองก็อาจทนได้ประมาณ 3 ชั่วโมงแล้วก็จะตาย

หากเนื้อสมองตายในปัจจุบันยังไม่มียาหรือวิธีรักษาใดที่จะทำให้เนื้อสมองส่วนนั้นฟื้นคืนชีวิตมาได้ ดังนั้น การให้ยาเพื่อละลายลิ่มเลือดหรือสิ่งที่อุดตันหลอดเลือดสมอง เพื่อให้เลือดไหลเวียนไปเลี้ยงสมองได้อีก ก็จะไม่มีความหมาย เพราะเนื้อสมองตายไปแล้ว และอาจจะมียาเสีย หากเนื้อสมองส่วนที่ตายไปทนเลือดที่เข้าไปเลี้ยงใหม่ไม่ได้ จนเกิดเลือดตกในเนื้อสมอง ทำให้เกิดภาวะแทรกซ้อนที่อันตราย

น.พ.จิระพัฒน์ กล่าวว่า ถ้าผู้ป่วยมาหาแพทย์เร็วและดำเนินการวินิจฉัยตามขั้นตอนต่างๆ ได้เสร็จภายใน 3 ชั่วโมงนับจากเริ่มมีอาการ แพทย์อาจพิจารณาให้ยาละลายลิ่มเลือดที่อุดตันหลอดเลือดสมองอยู่เพื่อให้รูในหลอดเลือดสมองกว้างขึ้น เลือดจะไหลไปเลี้ยงสมองได้มากขึ้น อาจจะช่วยให้อาการของสมองส่วนนั้นไม่ตายหรือเกิดหยาบเนื้อสมองตายน้อยลง แต่เนื่องจากยานี้อาจทำให้เกิดภาวะแทรกซ้อน ที่สำคัญอาจทำให้เลือดตกในสมองได้ ซึ่งแพทย์จะต้องพิจารณาเป็นรายๆ ไป

สำหรับสาเหตุของการเกิดโรคสมองตีบตันหรืออุดตัน แบ่งได้เป็น 2 ชนิด ตามสาเหตุ คือ สาเหตุที่หนึ่ง เนื่องจากผนังหลอดเลือดด้านในมีไขมันที่สะสมกันหนา ปรากฏในหลอดเลือดจึงตีบลง จนเลือดไหลเวียนไปเลี้ยงสมองได้น้อยลง ซึ่งสาเหตุที่พบได้บ่อยที่สุด ได้แก่ ไขมันในเลือดสูงทำให้มีไขมันไปสะสมตามผิวด้านในของหลอดเลือด ความดันสูงและเบาหวานทำให้ผนังหลอดเลือดด้านในเสื่อมและหนาตัวขึ้น สาเหตุอื่นๆ ได้แก่ การติดเชื้อมากเกินไปของหลอดเลือด อุบัติเหตุที่หลอดเลือด เป็นต้น

ส่วนสาเหตุที่สอง เนื่องจากมีอะไรบางอย่างไปอุดรูหลอดเลือดสมอง ขัดขวางการไหลของเลือดทำให้เลือดไหลไปเลี้ยงสมองได้ลดลง สิ่งที่เป็นหลอดเลือดสมองที่พบบ่อยที่สุด ได้แก่ ลิ่มเลือดจากหัวใจ และก้อนเกล็ดเลือดจากผนังหลอดเลือด สาเหตุอื่นๆ ที่พบน้อยกว่า ได้แก่ ก้อนเซลล์มะเร็ง ฟองไขมัน ฟองอากาศ เป็นต้น

"ผู้ที่เป็โรคความดันโลหิตสูง โรคเบาหวาน โรคไขมันในเลือดสูง และโรคหัวใจ โดยผู้ที่มีอายุตั้งแต่ 40 ปีขึ้นไป ควรเข้ารับการตรวจร่างกายอยู่เป็นประจำ เพื่อดูว่ามีโรคที่เป็นสาเหตุของโรคหลอดเลือดสมองตีบตันอุดตันหรือไม่ ถ้าพบและรักษาตั้งแต่เนิ่นๆ จะช่วยป้องกันไม่ให้เกิดโรคนี้ได้ นอกจากนี้ การปฏิบัติตัวที่ไม่ถูกสุขลักษณะก็มีส่วนทำให้หลอดเลือดสมองแข็งตัวจนเกิดการอุดตันได้ ได้แก่ การสูบบุหรี่ การกินอาหารที่มีไขมันมากเป็นประจำ การมีน้ำหนักตัวมากเกินไป การไม่ออกกำลังกาย ภาวะเครียดเป็นประจำ หากปรับเปลี่ยนให้สิ่งเหล่านี้ จะเป็นหนทางหนึ่งที่จะช่วยลดปัจจัยเสี่ยงได้" น.พ.จิระพัฒน์กล่าวแนะนำ